

CENTRUL NAȚIONAL DE ACREDITARE

POLITICILE MOLDAC

Cod PM

Ediția 12
Pag 1/32
Exemplar nr.

Avizat de Consiliul de Acreditare
Proces verbal nr. 16 din 21.06.2019

Elaborat
Natalia ȘAPOVAL
Emilia GNATIUC

Verificat
Lucia GHERDELESCU

Aprobat
Director
Eugenia SPOIALĂ

Data aprobării: 21.06.2019
Data aplicării: 21.06.2019

CUPRINS

P-01 POLITICA REFERITOARE LA COMPETENȚĂ ȘI COERENȚA FUNCȚIONĂRII MOLDAC.....	3
P-02 POLITICA PRIVIND UTILIZAREA TESTELOR DE COMPETENȚĂ ȘI A ALTOR COMPARAȚII INTERLABORATOARE ÎN PROCESUL DE ACREDITARE conform ILAC P9.....	5
P-03 POLITICA PRIVIND TRASABILITATEA MĂSURĂRILOR bazată pe ILAC P10	10
P-04 POLITICA PRIVIND TRATAREA NECONFORMITĂȚILOR	14
P-05 POLITICA PRIVIND ACREDITAREA TRANSFRONTALIERĂ	17
P-06 POLITICA PRIVIND EXTERNALIZAREA EVALUĂRII conform EA-2/13.....	19
P-07 POLITICA PRIVIND TRATAREA OBIECȚIILOR OEC PRIVIND MEMBRII ECHIPEI DE EVALUARE ȘI A OBSERVATORILOR.....	21
P-08 POLITICA ȘI REGULI PRIVIND UTILIZAREA SIMBOLURILOR DE ACREDITARE, A MĂRCII COMBINATE ILAC MRA, A MĂRCII COMBINATE IAF MLA, ȘI A REFERIRILOR LA STATUTUL DE ACREDITAT conform EA-1/19, EA-3/01, ILAC P8 și IAF ML2, IAF PL8	22
P-09 POLITICA PRIVIND IMPARȚIALITATEA, GESTIONAREA CONFLICTELOR DE INTERESE ȘI ASIGURAREA OBIECTIVITĂȚII ÎN ACTIVITATEA DE ACREDITARE	29
Sinteza modificărilor.....	32

P-01 POLITICA REFERITOARE LA COMPETENȚĂ ȘI COERENȚA FUNCȚIONĂRII MOLDAC

Accreditarea furnizează încredere în competența și integritatea activităților de evaluare a conformității care pot fi utilizate pentru a susține implementarea politicilor guvernului și reglementărilor care au impact asupra sănătății, bunăstării, securității și mediului.

Calitatea serviciilor de acreditare condiționează încrederea pe care o furnizează sistemul de acreditare autorităților de reglementare, mediului de afaceri și beneficiarilor acreditării.

Managementul de vârf al Centrului Național de Acreditare (MOLDAC) are ca obiectiv principal menținerea statutului de semnatar al EA BLA și ILAC MRA, prin îndeplinirea în mod continuu a prevederilor Regulamentului (CE) 765/2008, Legii 235/2011 și a cerințelor standardului EN ISO/IEC 17011:2017, precum și a documentelor EA, ILAC, IAF aplicabile și îmbunătățirea calității serviciului de acreditare pe care îl furnizează prin:

- definirea activităților / proceselor desfășurate;
- definirea parametrilor și mecanismelor de monitorizare a acestora;
- dezvoltarea și implementarea unor instrumente de îmbunătățire a sistemului de management;
- stabilirea obiectivelor de îmbunătățire a activității de acreditare;
- respectarea criteriilor generale și specifice de imparțialitate și independență în procesul de evaluare și adoptarea deciziei;
- evaluarea și instruirea continuă a personalului implicat în procesul de acreditare;
- identificarea cerințelor și necesităților clienților direcți și indirecti ai acreditării, asigurarea și evaluarea nivelului de satisfacere a acestora.
- identifică surse de expertiză și în afara teritoriului Republicii Moldova.

În vederea menținerii statutului de semnatar EA BLA și ILAC MRA MOLDAC și-a stabilit următoarele:

- Consultarea permanentă a tuturor părților interesate: autorități, consumatori, organisme de evaluare a conformității acreditate, pentru identificarea în timp util a nevoilor de dezvoltare a acreditării;
- Colaborarea permanentă cu autoritățile naționale pentru identificarea direcțiilor de dezvoltare a legislației naționale și/sau europene în scopul asigurării schemelor de acreditare necesare în domeniile reglementate;
- Participarea sistematică la lucrările comitetelor, grupurilor de specialitate de pe lângă Comisia Europeană;
- Cooperare cu alte organisme naționale de acreditare și cu asociații regionale sau internaționale;
- Implementarea măsurilor, după caz, pentru menținerea siguranței și a securității membrilor echipei EA/ ILAC/ IAF pe durata șederii lor pe teritoriul Republicii Moldova.

MOLDAC asigură și îmbunătățește permanent competența personalului implicat în desfășurarea procesului de acreditare, prin implementarea și menținerea unor mecanisme și instrumente de evaluarea a competenței personalului său prin:

- asigurarea numărului optim de personal adecvat, raportat la volumul de muncă,

- participare la programe de formare și menținere în scopul perfecționării continue,
- asigurare cu resurse de documentare – standarde și ghiduri,
- asigură suportul tehnic în domeniul evaluat incluzând comunicarea cu comitetele tehnice, acces la baza de date,
- colaborare și schimb de experiență cu organizații regionale și internaționale în domeniu, precum și utilizarea informațiilor obținute în urma participării reprezentanților săi la comitetele EA, ILAC și IAF, pentru armonizarea practicilor sale cu cele ale organismelor de acreditare membre EA și cu cele membre ale ILAC și IAF.
- implementare și menținere unui sistem de feedback-ul pentru îmbunătățirea competenței personalului.

MOLDAC are ca obiectiv îmbunătățirea continuă a performanței activităților de acreditare în vederea dezvoltării activităților de evaluare a conformității în ansamblul lor, având astfel o contribuție importantă la evoluția economiei naționale.

Ori de câte ori sunt modificări ale cerințelor Acordului EA BLA, MOLDAC asigură conformitatea cu prevederile rezoluției Adunării Generale EA.

Domeniul de activitate al MOLDAC se adaptează necesităților economiei țării și cerințelor economice de pe piața internă. În plus, MOLDAC vine în întâmpinarea cerințelor economiei interne prin dezvoltarea de noi Scheme/domenii care să asigure suportul pentru îndeplinirea cerințelor legislației Uniunii Europene în domeniul liberei circulații a produselor, protecției vieții, sănătății și securității persoanelor precum, protecției mediului precum și protecției consumatorilor.

P-02 POLITICA PRIVIND UTILIZAREA TESTELOR DE COMPETENȚĂ ȘI A ALTOR COMPARAȚII INTERLABORATOARE ÎN PROCESUL DE ACREDITARE conform ILAC P9

Întroducere / Scopul documentului

Testele de competență/ comparările interlaboratoare reprezintă unul din mecanismele fiabile și performante pentru a dovedi competența laboratorului/ organismului de inspecție (acolo unde sunt disponibile și justificate activitățile de încercare care afectează direct și determină rezultatul inspecției sau când sunt cerute de lege sau de autorități).

Participarea la scheme PT furnizează informații privind performanța sistemului de măsurare/ activitate (echipamentul, metoda, personalul, etc.) și evidențiază aspecte ale sistemului de management (analiza cererii, recepția și pregătirea probei, tratarea datelor, raportarea rezultatelor etc.), reprezentând adecvarea managementului riscului și identificarea necesităților de instruire a personalului laboratorului/organismului de inspecție.

Petru laboratoarele de etalonare rezultatele pozitive de participări la PT/ILC sunt utilizate de MOLDAC pentru confirmarea capabilităților de etalonare și măsurare (CMC).

Termeni și definiții:

Încercări de competență (PT): Evaluarea performanțelor unui participant prin intermediul comparărilor interlaboratoare, în raport cu criteriile prestabilite (ISO/IEC17043).

Comparare interlaboratoare (ILC): Organizarea, efectuarea și evaluarea unor măsurări sau încercări pe obiecte identice sau asemănătoare, de către două sau mai multe laboratoare în conformitate cu condiții predeterminate (ISO/IEC17043).

Tehnică de măsurare: proces de încercare / etalonare / identificare a proprietății, inclusiv orice pre-tratament al eșantionului original pentru a-l pune în contact cu echipamentul de măsurare (de exemplu: ICP-MS, Duritate Rockwell, PCR, Microscopie, Măsurarea Forței) (EA-4/18).

Proprietate: reprezintă mărimea care este măsurată (de ex. lungime, duritate, forță, concentrație de arsen în sol, etc.) (EA-4/18).

Probus: obiect asupra căruia se aplică tehnica de măsurare (ex. sol, legume, ser, polistiren, beton) (EA-4/18).

Nivel de participare: numărul sub-disciplinelor identificate de un laborator/organism de inspecție în domeniul său de acreditare și, ca atare, numărul de încercări de competență specifice pentru care trebuie luată în considerare participarea (EA-4/18).

Frecvența de participare: cât de des consideră laboratorul că este necesar să participe în PT pentru o anumite sub-disciplină. Frecvența poate varia de la subdisciplină

la subdisciplină în cadrul unui laborator și între laboratoare cu aceleași subdiscipline (EA-4/18).

Sub-disciplină - domeniu de competență tehnică definit cel puțin printr-o tehnică de măsurare, o proprietate și un produs care sunt corelate (ex. determinarea concentrației de arsen în sol prin ICP-MS) (EA-4/18).

Subdomeniu metrologic - domeniu de competență metrologică definit cel puțin printr-o tehnică de măsurare în etalonare/verificare metrologică.

Comparări interlaboratoare cu un număr mic de participanți (small ILC) - comparări interlaboratoare organizate de un număr de maximum șapte sau mai puține laboratoare (EA-4/21 INF).

PT/ILC acceptate

MOLDAC recunoaște rezultatele la PT/ILC emise de:

- Organizatori de PT/ILC acreditați conform cerințelor ISO/IEC 17043 de organisme de acreditare semnate de acorduri EA-MLA și ILAC MRA;
- Organizatori de PT/ILC din cadrul EA și APLAC sau din cadrul altor cooperări regionale sau internaționale;
- Institute naționale de metrologie în cadrul organizațiilor regionale de metrologie;
- Organizatori din cadrul companiilor naționale, regionale, internaționale pentru domenii specifice, care declară că activează în conformitate cu ISO/IEC 17043;
- Laboratoare europene de referință (EURL);
- Organizatori PT/ILC la nivel național, care declară că activează în conformitate cu ISO/IEC 17043, a căror dosare privind competența acestora sunt acceptate de MOLDAC în baza criteriilor: laboratoare acreditate, rezultate pozitive la participările la PT/ILC la nivel european și internațional, experiență în organizarea PT/ILC la nivel național și numiți de autoritățile de reglementare;
- Rezultatele proiectelor științifice care furnizează informații similare celor obținute de la ILC-urile obișnuite ar putea fi considerate ca fiind alternative ale PT;
- Rezultatele participării la "small ILC", care respectă cerințele documentului EA-4/21 INF.

Lista organizatorilor de PT/ILC acceptați de MOLDAC este publicată pe pagina web www.acreditare.md

Prevederi generale pentru toate tipurile de laboratoare

Atunci când testele de competență/ comparările interlaboratoare sunt organizate de către EA sau organisme regionale și internaționale de exemplu, în cadrul acordurilor bilaterale / multilaterale de recunoaștere, laboratoarele acreditate numite de MOLDAC sunt obligate să participe.

Laboratoarele și, acolo unde este cazul, organismele de inspecție, care solicită acreditarea/extinderea trebuie să prezinte rezultate satisfăcătoare la cel puțin o participare la PT/ILC la nivel național, european sau internațional pentru fiecare subdisciplină și pentru fiecare subdomeniu metrologic (LE; LVM).

În timpul evaluării la fața locului laboratorul trebuie să prezinte echipei MOLDAC rezultatele participării la PT/ILC (datele de performanță, tipul testului, metoda utilizată și

evaluarea organizatorului). În cazul în care rezultatele obținute nu sunt satisfăcătoare, laboratorul/ organismul de inspecție trebuie să prezinte dovezi de implementare a acțiunilor corective.

Dacă nu sunt disponibile PT/ILC adecvate pentru domenii specifice, laboratoarele/ organismele de inspecție trebuie să prezinte o analiză care demonstrează că acestea nu există.

Dacă nu sunt disponibile PT/ILC pentru domeniul de competență, laboratorul/ organismul de inspecție poate, desinestătător, iniția participarea la "small ILC" cu alte entități acreditate. Aceste "small ILC" pot fi organizate în conformitate cu cele 3 posibilități descrise în documentul EA-4/21 INF.

Laboratoarele/ organismele de inspecție pot solicita MOLDAC efectuarea activităților de audit de măsurare. **Responsabil de organizarea și efectuarea procesului "Audit de măsurare" este doar laboratorul/ organismul de inspecție, care selectează obiectul supus auditului de măsurare, (ex. obiectul supus etalonării, materialul de referință) efectuează analiza datelor și evaluează rezultatele participării. MOLDAC evaluează doar modul de efectuare a "Auditului de măsurare" și ia în considerare rezultatele acestuia.**

În cazul când rezultatele "Auditului de măsurare" sunt nesatisfăcătoare, MOLDAC solicită de la OEC acțiuni analogice cu cele descrise în subcapitolul "Comparări care indică performanță nesatisfăcătoare" a prezentei Politici.

Participările la PT/ILC nu pot fi sistematic înlocuite cu participările la "small ILC" precum și cu "Audit de măsurare".

După analiza imposibilității efectuării controlului validității rezultatelor activității laboratorului/ organismului de inspecție, prin activități externe, acestea trebuie să asigure validitatea rezultatelor sale, prin activități interne, așa cum este indicat în pct. 7.7.1 ISO/IEC 17025 și pct. 5.6.4 ISO 15189.

Comparări care indică performanță nesatisfăcătoare

Laboratoarele/organismele de inspecție trebuie să aibă criterii corespunzătoare de acceptabilitate a rezultatelor participărilor la PT/ILC. În caz de rezultate nesatisfăcătoare, aberante sau dacă situațiile în care rezultatele în PT indică o problemă potențială, laboratorul/organismul de inspecție trebuie să determine cauzele și să analizeze consecințele eventuale. Reieșind din această analiză, laboratorul trebuie să întreprindă acțiuni corective și dacă este cazul, să înceteze lucrările, să solicite de la clienți rapoartele/ certificatele cu rezultatele invalide, să implementeze acțiuni corective care să permită asigurarea calității rezultatelor. MOLDAC va verifica adecvarea și eficacitatea acțiunilor întreprinse în timpul evaluării următoare. În caz dacă se va constata, că acțiunile corective nu au fost eficiente, MOLDAC va lua decizia de suspendare imediată a acelor activități, pentru care au fost obținute rezultate nesatisfăcătoare.

Prevederi suplimentare pentru laboratoarele de etalonări

Pentru laboratoarele de etalonări acreditate, pentru fiecare **subdomeniu metrologic** trebuie de identificat domeniul de etalonare, lanțul de trasabilitate metrologică, obiectul

supus etalonării, mărimea fizică/proprietatea, metode de etalonare similare, de exemplu:

- pentru mase: greutăți cu clase metrologice și valori nominale diferite,
- pentru temperatură: termocupluri de diferite clase metrologice la temperatura pînă la 1600 °C,

Exemple de **subdomenii metrologice** care au proceduri și metode de etalonare/verificare metrologică diferite sunt incluse în Anexa PM-A-1 la prezentul document.

Pe perioada unui ciclu de acreditare OEC trebuie să participe cu rezultate satisfăcătoare minimum o dată la PT/ILC pentru fiecare subdomeniu pînă la depunerea solicitării pentru reacreditare. Cerințele se aplică tuturor locațiilor sub acreditate.

Pentru etalonări auditul de măsurare constă dintr-o etalonare a unui echipament de măsurare sau a unui etalon, a căror parametri de etalonare sunt cunoscuți echipei de evaluare și etalonarea este efectuată integral de către laborator și numai în prezența unui evaluator tehnic în timpul evaluării la fața locului.

În cazul auditului de măsurare, performanța laboratorului va fi înregistrată de evaluatorul tehnic în formular (formular asistare directă).

Comparația bilaterală pentru etalonări este acceptată ca o alternativă a PT/ILC atunci, când unul sau mai multe mijloace de măsurare sunt etalonate atât de laboratorul evaluat, cât și de laboratorul de referință pentru valori de referință adecvate. Laboratorul de referință poate fi Institutul Național de Metrologie, sau un laborator acreditat conform ISO/IEC 17025 de un semnatar al EA MLA sau ILAC MRA, caracterizat de o incertitudine semnificativ mai bună decât cea solicitată de laboratorul evaluat.

Prevederi suplimentare pentru laboratoarele de încercări/ laboratoarele medicale și organisme de inspecție care efectuează măsurători

MOLDAC solicită ca toate laboratoarele de testare, laboratoarele medicale și organismele de inspecție să aibă propria politică de participare la PT/ILC, care depinde de tipul și mărimea domeniului de acreditare, adecvate pentru a acoperi întregul domeniu de acreditare într-un singur ciclu de acreditare, dar participările pot fi mai frecvente în funcție de abordările comune în anumite discipline, de cerințele legale etc.

Laboratoarele/organismele de inspecție acreditate trebuie să participe la PT/ILC cel puțin o dată cu rezultatele satisfăcătoare pentru fiecare sub-disciplină, pentru fiecare subdomeniu metrologic conform planului documentat de către OEC și evaluat/ acceptat de MOLDAC. Cerințele se aplică tuturor locațiilor sub acreditate.

Pentru pregătirea și revizuirea planului laboratorul trebuie să ia în considerație pentru fiecare subdomeniu metrologic/ subdisciplină cel puțin următorii factori:

- Rezultatele obținute de la participările precedente la PT/ILC;
- Frecvența și entitatea acțiunilor rezultate din controale interne a activităților tehnice a sistemului de management, în particular acelea care permit identificarea, cuantificarea și monitorizarea a oricărei deviații sistematice (neconformități, acțiuni corective, acțiuni preventive care rezultă din încercări, etalonări și confirmări metrologice);

- Rezultatele evaluării de către părțile terțe și secundare;
- Circumstanțele sau factorii laboratorului care pot să-și justifice o modificare la frecvența participării obișnuite;
- Analiza nivelului de risc (a se vedea EA 4/18);
- Disponibilitatea furnizorilor PT/ILC.

Îndrumări privind nivelul și frecvența de participare la încercări de competență sunt documentate în ILAC P-9, EA-4/18. Laboratorul trebuie să asigure participarea fiecărui angajat și să prezinte dovezi, că probele pentru participarea la PT/ILC sunt tratate în mod de lucru obișnuit. Planificarea participării la PT/ILC trebuie să fie analizată anual de către laboratoare și dacă este cazul revizuită pentru a-și menține adecvarea. Neaparticiparea la scheme disponibile trebuie să fie motivată de către laborator și acceptată de MOLDAC.

Pentru a organiza audituri de măsurare în încercări 2 opțiuni sunt posibile:

- Echipa de evaluare posedă proba de control/ materialul de referință certificat. Acestea pot fi prezentate la laboratoare în timpul evaluării la fața locului sau transmise anterior evaluării.
- Echipa de evaluare nu posedă proba de control/ materialul de referință certificat. În acest caz echipa de evaluare poate subcontracta furnizarea materialelor necesare, iar laboratorul trebuie să achite costul acestor servicii.

Rezultatele obținute din încercare/analiză/măsurare sunt comparate cu valorile țintă ale probei de control sau cu valoarea indicată în certificatul materialului de referință.

În cazul auditului de măsurare, performanța laboratorului va fi înregistrată de evaluatorul tehnic în formular (formular asistare directă).

Comparația bilaterală pentru încercări între laboratoare acreditate conform ISO/IEC17025 este acceptată, când nu sunt disponibile alte PT/ILC, în conformitate cu condiții predeterminate. În aceste cazuri, reieșind din faptul că analiza statistică a datelor nu este posibilă, și că aceste date sunt puține și nu sunt reprezentative, rezultatele sunt evaluate ca puțin semnificative.

P-03 POLITICA PRIVIND TRASABILITATEA MĂSURĂRILOR bazată pe ILAC P10

Dacă acest document se referă la laboratoare fără specificații suplimentare, trebuie citite ca laboratoare de etalonare, laboratoare de încercări, laboratoare medicale și organisme de inspecție sau verificare care efectuează măsurări sau încercări.

Politica are la bază cerința obligatorie ca, înainte de a fi puse în funcțiune, toate echipamentele laboratorului, folosite pentru activități, care au efect semnificativ asupra exactității sau validității rezultatelor încercării/ etalonării/ verificării metrologice/ analizei medicale/ inspecției, trebuie să fie etalonate, utilizându-se etaloane de lucru a căror trasabilitate metrologică la unitățile sistemului internațional de măsură (SI) este asigurată.

Laboratoarele trebuie să aibă politici și proceduri adecvate, în conformitate cu recomandările ILAC-G24, pentru stabilirea și ajustarea intervalelor dintre două etalonări succesive a echipamentelor de măsurare.

Pentru etalonări

Pentru echipamentele de măsurare și etaloanele de lucru care au un efect semnificativ asupra exactității sau validității rezultatelor încercării, etalonării sau eșantionării, conform punctului 5.6.1 al ISO/IEC 17025:2005 și punctului 6.4.6 al ISO/IEC 17025:2017, care trebuie etalonate, în vederea îndeplinirii cerințelor 5.6.2.1.1 și 5.6.3.1 din ISO/IEC 17025:2005 și 6.5 din ISO/IEC 17025:2017, politica MOLDAC este ca acestea să fie etalonate de:

1. Un Institut Național de Metrologie/ Institut Desemnat al cărui serviciu este adecvat pentru scopul intenționat și este acoperit de Aranjamentul CIPM MRA. Serviciile acoperite de CIPM MRA sunt specificate în Anexa C a BIPM KCDB, care include domeniul și incertitudinea de măsurare pentru fiecare serviciu listat; ele pot fi indicate prin includerea logo-ului BIPM CIPM MRA, pe certificatele de etalonare. În cazul neaplicării logo-ului solicitantul serviciului trebuie să verifice acoperirea CMC prin consultarea site-ului BIPM <https://www.bipm.org/en/cipmmra/participation/signatories.html>

sau

2. Un laborator de etalonare acreditat ale cărui servicii sunt adecvate pentru scopul intenționat (adică scopul acreditării acoperă anumită etalonare specifică) și Organismul de Acreditare este acoperit de Aranjamentul ILAC (ILAC MRA) sau de Aranjamente Regionale recunoscute de ILAC.

sau

- 3a. Un Institut Național de Metrologie al cărui serviciu este adecvat pentru scopul intenționat, dar nu este acoperit de CIPM MRA. MOLDAC recunoaște serviciile de etalonare oferite de un Institut Național de Metrologie pentru care nu există categorii de Capabilități de Măsurare și Etalonare disponibile în CIPM MRA, dar care participă în comparații relevante CIPM MRA și pentru care există dovezi de competență tehnică (Anexa B din KCDB), pentru cel puțin un CMC conex.

sau

3b. Un laborator de etalonare al cărui serviciu este adecvat pentru scopul intenționat, dar nu este acoperit de Aranjamentul ILAC sau de Aranjamente Regionale recunoscute de ILAC. În această situație, laboratorul solicitant, trebuie să prezinte criteriile de selecție și dovezi adecvate pentru asigurarea trasabilității și estimarea incertitudinii de măsurare.

Evaluarea furnizorului serviciilor de etalonări se efectuează de către OEC în conformitate cu cerințele ISO/IEC 17025. În acest caz MOLDAC trebuie să asiste în calitate de observator la evaluarea la fața locului a furnizorului. Evaluarea furnizorului de servicii de etalonare efectuată de către OEC este evaluată de către MOLDAC.

Alegerea rutelor de trasabilitate 3a și 3b este aplicabilă tipurilor de etalonări pentru care rutele prezentate în cazul 1 și 2 nu sunt posibile. Pentru un anumit tip de etalonare, în situația în care sunt disponibile doar rutele 3a și 3b, se alege ruta 3a.

Certificarea sistemului de management al companiei nu demonstrează de la sine competența furnizorului.

Evidența trasabilității metrologice acceptată de MOLDAC este limitată doar pentru proceduri specifice și mărimi supuse evaluării și nu se referă la competența pentru alte mărimi, sau pentru alte servicii oferite de furnizor (în cazurile 3a și 3b).

Dovezile adecvate privind competența tehnică și trasabilitatea metrologică a laboratorului furnizor de etalonări pot include, dar nu neapărat să fie limitate la:

(punctele de referire la ISO/IEC 17025:2005) / (punctele de referire la ISO / IEC17025:2017)

- Înregistrarea rezultatelor participărilor la ILC în cadrul CIPM MRA sau organizate la nivel regional (5.9/7.7) ;
- Înregistrarea rezultatelor participărilor la ILC efectuate cu alte INM sau DI (Institute desemnate);
- Asigurarea trasabilității metrologice la SI, inclusiv cu utilizarea materialelor de referință certificate prin participarea la PT/ILC organizate la nivel regional (de ex. COOMET, EURAMET etc.) sau de laboratoare acoperite de acreditare (5.9/7.7);
- Înregistrarea validității metodei de etalonare (publicații științifice, rapoarte tehnice) (5.4.5/7.7);
- Proceduri pentru incertitudinile estimate și capacitatea metrologică (5.4.6/7.6);
- Documentația privind trasabilitatea rezultatelor măsurărilor (5.6/6.5);
- Documentația privind asigurarea calității rezultatelor etalonării (5.9/7.7);
- Evidența competenței personalului implicat în etalonare (5.2/6.2);
- Documentația privind condițiile de acomodare și de mediu în care au fost efectuate etalonările (5.3/6.3);
- Înregistrări ale auditelor laboratorului de etalonare (4.6.4, 4.14)/8.8);

Pentru etalonările care nu se pot efectua strict în unități SI, în vederea îndeplinirii cerinței 5.6.2.1.2, din ISO/IEC 17025:2005 și cerinței 6.5.3 din ISO/IEC 17025:2017, politica MOLDAC este:

4. Cerința 5.6.2.1.2 din ISO/IEC 17025:2005 și cerința 6.5.3 din ISO/IEC 17025:2017 pot fi aplicate doar în cazul în care laboratorul a demonstrat că punctele 1 - 3 din această politică nu pot fi îndeplinite în mod rezonabil. Este responsabilitatea laboratorului să aleagă o cale pentru a îndeplini cerința 5.6.2.1.2 și cerința 6.5.3 din ISO/IEC 17025:2017 de a furniza dovezi că aceasta

este îndeplinită. Aceste dovezi vor fi documentate și documentația va fi evaluată și acceptată de MOLDAC.

Pentru încercări/ analize medicale

Pentru laboratoare de încercare acreditate în acord cu ISO/IEC 17025, cât și pentru laboratoarele medicale acreditate în acord cu ISO 15189, politica MOLDAC este:

5. În cazul în care etalonarea echipamentelor folosite în încercări/analize contribuie semnificativ (echipamente critice) asupra rezultatului sau a incertitudinii de măsurare, pentru îndeplinirea cerinței 5.6.2.2.1 din ISO/IEC 17025:2005 și cerinței 6.5 din ISO/IEC 17025:2017 respectiv, a cerinței 5.3.1.4 din ISO 15189, se aplică aceeași politică ca și pentru etalonare (punctele 1- 4).
6. În cazul în care etalonarea echipamentelor folosite în încercări/analize nu contribuie semnificativ asupra rezultatului, laboratorul va furniza dovezi care să demonstreze aceasta. În consecință, trasabilitatea nu este nevoie să fie demonstrată. Pentru îndeplinirea cerinței 5.6.2.2.2 din ISO/IEC17025:2005, cerinței 6.5.3 din ISO/IEC 17025:2017, respectiv a cerinței 5.3.1.4 din ISO 15189, se aplică aceeași politică precum cea precizată la punctul 4.

În cazul în care trasabilitatea este furnizată prin Materiale de Referință

Pentru cerințele incluse în ISO/IEC 17025:2005 (5.6.3.2), ISO/IEC 17025:2017 (6.5.2b, 6.5.3a), privind utilizarea Materiale de Referință politica MOLDAC este:

7. Valorile atribuite Materialelor de Referință Certificate (MRC) produse de un Institut Național de Metrologie/Institut Desemnat și incluse în baza de date (KCDB) a BIPM, sau produse de un Producător de Materiale de Referință (PRM), acreditat conform ISO/IEC17034 "Cerințele Generale pentru Competența Producătorilor de Materiale de Referință", sunt considerate că au stabilită trasabilitate validă.
8. Valorile atribuite Materialelor de Referință Certificate acoperite de intrările din baza de date a Comitetului Comun pentru Trasabilitate în Laboratoarele Medicale (JCTLM) sunt considerate că au stabilită trasabilitate validă.
9. Majoritatea Materialelor de Referință și a Materialelor de Referință Certificate sunt produse de alți producători de materiale de referință. Acestea pot fi considerate consumabile critice și laboratorul trebuie să demonstreze că fiecare Material de Referință sau Material de Referință Certificat este potrivit pentru utilizarea sa intenționată, așa cum este cerut de pct. 4.6.2 din ISO/IEC17025:2005, pct 6.6.2c din ISO/IEC17025:2017 sau pct. 4.6 din ISO 15189.
10. În cazul în care trasabilitatea a materialelor de referință în conformitate cu opțiunile 7 sau 8 nu este realist posibilă, pot fi acceptate următoarele metode alternative:
 - a) prepararea gravimetrică a soluției standard realizată din substanțe pure;
 - b) materialele de referință care nu sunt produse în conformitate cu ISO17034 pot fi acceptate dacă acest laborator obține de asemenea un material de referință similar al unui producător independent și prezintă o referință încrucișată satisfăcătoare;

- c) MRC care sunt furnizate de furnizorii PT cu caracteristici bazate pe proprietăți dovedite în timpul testelor de competență, etc.

Pentru Organisme de Inspecții

Politica MOLDAC este:

- 11 În cazul în care organismul de verificare / inspecție efectuează măsurări în timpul activităților de verificare / inspecție acreditate, echipamentele de măsurare utilizate trebuie să respecte cerințele standardul ISO / IEC 17025. Instrucțiuni suplimentare privind acest subiect sunt furnizate de ISO 10012.
- 12 În cazul în care echipamentului utilizat pentru inspecție contribuie în mod semnificativ (echipamente critice) la rezultat sau la măsurare se aplică aceeași politică ca și pentru etalonare (punctele 1- 4).
- 13 Dacă echipamentul etalonat utilizat in inspecție nu contribuie semnificativ asupra rezultatului, organismul de inspecție trebuie să asigure dovezi cantitative pentru a demonstra acest lucru. În acest sens, trasabilitatea nu este necesar a fi demonstrată.

Colaborarea dintre MOLDAC și INM privind trasabilitatea rezultatelor măsurărilor

Diseminarea unităților de măsură de la etaloanele naționale și a capabilității de măsurare de la INM la laboratoare acreditate, este esențială pentru a obține încrederea utilizatorilor într-un sistem național de măsurare.

Este stabilită o relație coerentă și eficientă dintre INM și MOLDAC pentru utilizarea, de către MOLDAC a expertizei metrologice oferite de INM în scopul furnizării de informații de intrare necesare.

Anexe

Anexa PM-A-1 (P-03) – Subdomenii metrologice pentru laboratoare de etalonare.

P-04 POLITICA PRIVIND TRATAREA NECONFORMITĂȚILOR

1. Modul de tratare a neconformităților

În cadrul procesului de acreditare, echipa de evaluare MOLDAC poate constata neconformități în timpul evaluărilor sale dacă nu sunt îndeplinite cerințele de acreditare de către organismul de evaluare a conformității.

Neconformitățile constatate sunt consemnate în Raportul de constatare a neconformităților la analiza informației documentate sau în Rapoarte de neconformitate în cazul evaluărilor, în momentul constatării lor.

Conform ILAC G3 Anexa A neconformitățile constatate la evaluare sunt clasificate de evaluatorul șef și sunt prezentate în mod oficial reprezentantului legal al organismului de evaluare a conformității, care semnează pentru luare la cunoștință.

MOLDAC verifică Rapoartele de neconformitate prezentate OEC la ședința de închidere de către evaluatorului șef/ șeful de echipă și în caz de necesitate modifică formularea neconformităților, fără a modifica sensul acestora, în corespundere cu rezultatele analizei constatărilor echipei de evaluare și cerințele standardului de referință. În timp de 5 zile lucrătoare de la evaluare, evaluatorul șef/ șeful de echipă transmite OEC Rapoartele de neconformitate modificate, pentru semnarea acestora de către OEC.

Dacă OEC nu este de acord cu unele neconformități înregistrate de echipa de evaluare, are posibilitatea să se adreseze Colegiului profesional al MOLDAC.

Funcție de impactul acestora asupra sistemului de management și credibilității schemei de acreditare, MOLDAC clasifică neconformitățile astfel:

- ✓ Neconformitate **critică** – neconformitate care prin efectele pe care le generează, afectează semnificativ credibilitatea în competența OEC;
- ✓ Neconformitate **majoră** – absența implementării sau eșecul în implementarea/ menținerea unei/unor cerințe de acreditare specificate, care are/au efecte negative directe asupra calității rezultatelor OEC sau existența unei situații care, pe baza unor observații obiective, generează dubii asupra calității activităților desfășurate de către OEC;
- ✓ Neconformitate **minoră** – eșecul în implementarea/menținerea unei/unor cerințe de acreditare specificate, care nu are/au efecte negative directe asupra calității rezultatelor OEC sau existența unei situații care, pe baza unor observații obiective, creează premisele apariției de neconformități majore.

MOLDAC poate emite o neconformitate critică numai în cadrul evaluărilor de supraveghere, reevaluare, extraordinară. Dacă OEC, în timp de 5 zile lucrătoare, nu va prezenta dovezi privind înlăturarea neconformității critice (corecții) și planul acțiunilor corective planificate pentru înlăturare, activitatea domeniul afectat de neconformitatea critică va fi suspendată.

Pentru toate categoriile de neconformități constatate de MOLDAC și pentru toate tipurile de evaluări, OEC trebuie să stabilească pentru fiecare neconformitate următoarele:

- cauzele rădăcină ale neconformităților;
- amploarea neconformităților;
- acțiunile specifice întreprinse pentru eliminarea neconformităților:
 - o corecțiile;
 - o acțiunile corective,

și ulterior, să întreprindă analiza eficacității acțiunilor corective întreprinse.

În cazul în care evaluatorul șef consideră că analiza cauzei, corecțiile și acțiunile corective sunt neadecvate, acesta trebuie să solicite OEC refacerea analizei neconformităților, dar cel mult încă o dată.

OEC trebuie să trateze și să prezinte dovezi de eliminarea a neconformităților în termenele indicate în Anexa 1 la RA.

În cazul în care evaluatorul șef consideră că dovezile de eliminarea a neconformităților nu sunt suficiente, acesta trebuie să solicite informații suplimentare de la OEC, dar cel mult încă o dată.

Înainte de luarea deciziei toate neconformitățile constatate la OEC trebuie închise.

Echipa MOLDAC, în timpul activității de evaluare, poate emite observații.

Observație - este propunerea echipei de evaluare asupra zonelor pentru care sunt posibile îmbunătățiri.

2. Verificarea implementării eficacității acțiunilor corective

2.1 Analiza informațiilor documentate

Neconformitățile constatate la analiza informațiilor documentate vor fi transmise organismului de evaluarea conformității, în scris, după efectuarea analizei. OEC trebuie să prezinte documentația revizuită în termenele indicate în Anexa 1 la RA.

Verificarea implementării corecțiilor și acțiunilor corective întreprinse de OEC este efectuată de echipa de evaluare MOLDAC în timpul evaluării la sediu.

2.2 Evaluare la fața locului

Pentru neconformitățile majore, minore constatate la evaluarea la fața locului (sediu) OEC trebuie să transmită în termenele indicate în Anexa 1 la RA:

- cauzele rădăcină ale neconformităților;
- amploarea neconformităților;
- acțiunile specifice întreprinse pentru eliminarea neconformităților:
 - o corecțiile;
 - o acțiunile corective,

și ulterior, să întreprindă analiza eficacității acțiunilor corective întreprinse.

Pentru observațiile constatate asupra zonelor pentru care sunt posibile îmbunătățiri, în caz de acceptare, OEC ar putea să întocmească un plan de îmbunătățire și să-l prezinte MOLDAC.

OEC trebuie să prezinte dovezi de eliminarea a neconformităților în termenele indicate în Anexa 1 la RA.

2.3 Evaluarea asistată

Neconformitățile constatate la evaluarea de asistare sunt consemnate în Rapoarte de neconformitate și, funcție de condițiile evaluării, evaluatorul șef/ evaluatorul tehnic le prezintă persoanei asistate pentru luare la cunoștință, apoi le transmite OEC, prin fax, pentru a fi semnate de către conducătorul acestuia.

OEC trebuie să prezinte dovezi de eliminarea a neconformităților în termenele indicate în Anexa 1 la RA.

Evaluatorul șef/ evaluatorul tehnic analizează cauzele, corecțiile și acțiunile corective prezentate de organismul de evaluare a conformității și în cazul în care sunt adecvate, le acceptă. Dacă evaluatorul șef consideră că analiza cauzei, acțiunile corective și corecțiile sunt neadecvate, acesta solicită organismului de evaluare a conformității refacerea analizei neconformităților, dar cel mult încă o dată.

2.4 Analiza dovezilor de înlăturare a neconformităților

După depunerea dovezilor de închidere a neconformităților de către OEC la secretariatul MOLDAC, Evaluatorul Șef, după caz, membrul echipei, analizează și decide locul analizei, care poate fi sediul MOLDAC, sediul OEC, sau sediul clientului OEC, etc.

OEC trebuie să prezinte dovezi de eliminarea a neconformităților în termenele indicate în Anexa 1 la RA.

2.5 Evaluarea eficacității acțiunilor corective

Eficacitatea acțiunilor corective implementate de OEC pentru înlăturarea neconformităților constatate la evaluarea precedentă va fi verificată la evaluarea următoare și raportată OEC. În cazurile în care echipa de evaluare va constata că neconformitățile de la evaluarea precedentă se repetă sistematic, acestea vor fi încadrate într-o clasă superioară (de exemplu din minoră în majoră).

P-05 POLITICA PRIVIND ACREDITAREA TRANSFRONTALIERĂ conform prevederilor Regulamentului (CE) 765/2008, EA-2/13, ILAC G21

1. Cooperarea MOLDAC cu membrii EA privind acreditarea transfrontalieră

MOLDAC acceptă solicitarea pentru acreditare din partea unui organism de evaluare a conformității din țările membre EA numai într-una din situațiile de mai jos:

- a) când statul membru în care este stabilit organismul de evaluare a conformității a decis să nu instituie un organism național de acreditare și nu a recurs la organismul național de acreditare al altui stat membru;
- b) când organismul național de acreditare al statului în care este localizat organismul de evaluare a conformității nu efectuează acreditarea în legătură cu activitățile de evaluare a conformității pentru care este solicitată acreditarea;
- c) când organismul național de acreditare în care este localizat organismul de evaluare a conformității nu a fost supus cu succes la evaluarea la nivel de omologi în legătură cu activitățile de evaluare a conformității pentru care este solicitată acreditarea.

În cazul în care MOLDAC primește o solicitare în baza aliniatului 1, litera b) sau c) acesta trebuie să informeze organismul național de acreditare al statului membru în care este stabilit organismul de evaluare a conformității despre solicitarea primită.

MOLDAC poate solicita organismului național de acreditare al statului membru în care este stabilit organismul de evaluare a conformității solicitant să participe la evaluare, în calitate de observator.

MOLDAC poate solicita unui alt organism național de acreditare să realizeze o parte din activitatea de evaluare. În acest caz, certificatul de acreditare se eliberează de către MOLDAC.

2. Cooperarea MOLDAC cu membrii EA privind acreditarea transfrontalieră pentru OEC cu locații multiple în mai multe țări din regiunea EA

MOLDAC acceptă solicitarea pentru acreditare din partea unui OEC cu sediul principal în Moldova și cu locații multiple juridic stabilite în alte țări. În aceste cazuri MOLDAC trebuie să subcontracteze evaluarea locațiilor către organismele naționale de acreditare din țările în care acestea sunt stabilite juridic, cu condiția ca organismele naționale de acreditare subcontractate de MOLDAC să fie semnatar EA MLA, EA BLA sau IAF MLA, ILAC MRA.

MOLDAC informează organismul de acreditare cu privire la nevoile acestuia în anul calendaristic care urmează, cu cel mult trei luni înainte de începutul anului calendaristic.

3. Organisme de evaluarea conformității din afara UE care solicită acreditarea

MOLDAC poate accepta solicitarea de acreditare din partea unui OEC din afara țărilor membre EA într-una din situațiile de mai jos:

- a) Nu există un organism de acreditare local în țara respectivă;
- b) Organismul de acreditare local nu oferă în întregime domeniul de acreditare solicitat (incluzând standarde și scheme sectoriale);
- c) În cazul unor preferințe comerciale sau datorită altor afaceri ale organismului de evaluare a conformității;
- d) Clienții organismului de evaluare a conformității solicită o acreditare anume și nu pot fi convinși să accepte acreditarea organismului de acreditare local;
- e) Organismul de evaluare a conformității este parte a unui grup, care dorește ca toate organismele sale de evaluare a conformității să fie acreditate de către același organism de acreditare.

În acest caz, MOLDAC trebuie:

- a) Să informeze dacă organismul de evaluare a conformității solicitant cunoaște despre existența unui organism de acreditare local
- b) Să explice organismului de evaluare a conformității solicitant faptul că acreditarea de către organismul local de acreditare ar lua mai bine în considerație factorii și condițiile locale, atunci când este cazul.
- c) Să sublinieze faptul că în cazul în care solicitarea pentru acreditare este acceptată, MOLDAC poate implica organismul de acreditare local în procesul de acreditare.
- d) Să informeze organismul de acreditare local privind acceptarea solicitării respective.

4. Preluarea acreditării de către MOLDAC de la un alt Organism de Acreditare

Preluarea acreditării unui organism de evaluare a conformității de pe teritoriul Republicii Moldova, acreditat de un organism de acreditare din Europa, semnată de EA MLA/ EA BLA, IAF MLA sau ILAC MRA, se face în cursul perioadei de valabilitate a certificatului de acreditare existent, astfel încât:

- organismul de evaluare a conformității depune la MOLDAC o solicitare pentru acreditare inițială,
- MOLDAC poate lua în considerare informațiile privind acreditarea anterioară, în cazul în care acestea sunt puse la dispoziția sa (de ex. domeniul acreditării, ultimul raport de evaluare, reclamații, etc.) de către solicitantul acreditării sau de organismul de acreditare care l-a acreditat,
- procesul de acreditare se desfășoară ca în cazul acreditării inițiale, conform Regulilor pentru acreditare, cod RA,
- certificatul de acreditare acordat de MOLDAC, are o perioadă de valabilitate de 4 ani din data emiterii acestuia,

MOLDAC informează organismul de acreditare din Europa, semnată de EA MLA/ EA BLA, de la care a fost preluată acreditarea, referitor la obținerea de către OEC a acreditării MOLDAC.

P-06 POLITICA PRIVIND EXTERNALIZAREA EVALUĂRII conform EA-2/13

Prezenta politică stabilește modul de externalizare de către MOLDAC, a evaluării sau a unei părți de evaluare, către alte organisme de acreditare semnatare al EA MLA, sau IAF MLA, sau ILAC MRA situate în afara teritoriului Republicii Moldova.

Concomitent se stabilește modul de subcontractare a MOLDAC de către un alt organism de acreditare semnat al EA MLA, sau IAF MLA, sau ILAC MRA.

1. Externalizarea activităților de acreditare de către MOLDAC.

MOLDAC poate externaliza activitățile sale unor alte organisme de acreditare din Europa sau din afara Europei.

Dacă este totuși necesară externalizarea, MOLDAC externalizează numai activitatea de evaluare.

MOLDAC nu externalizează luarea deciziei.

MOLDAC trebuie să externalizeze numai către organisme de acreditare semnatare ale EA MLA sau EA BLA, respectiv IAF MLA sau ILAC MRA.

MOLDAC trebuie să aibă competența pentru luarea deciziilor și rămîne responsabil pentru activitățile externalizate și pentru deciziile luate.

În cazul în care MOLDAC externalizează evaluarea către un alt organism de acreditare, aceasta trebuie să se realizeze în următoarele condiții:

- activitățile de evaluare se desfășoară în baza unui contract cu organismul respectiv, care trebuie să cuprindă aranjamentele, inclusiv cele referitoare la confidențialitate și conflict de interese;
- să obțină consimțământul scris al OEC de a utiliza un anumit subcontractant;
- se utilizează procedurile și documentele organismului subcontractat;
- limba utilizată este convenită de comun acord cu organismul subcontractat;
- decizia privind acreditarea este luată de MOLDAC, care va informa organismul de acreditare local privind decizia luată;
- costurile sunt agreate între părți.

2. Subcontractarea MOLDAC de către alte ONA

În cazul în care MOLDAC poate fi subcontractat de către un organism de acreditare din afara teritoriului Republicii MOLDOVA, pentru evaluarea unei locații a unui organism de evaluare a conformității situate pe teritoriul Moldovei:

- activitățile se desfășoară în baza unui contract sau a unei comenzi. Modelul contractului poate fi cel furnizat de Secretariatul EA, dacă este cazul;
- se aplică tarifele MOLDAC în conformitate cu schema de calculare a plăților pentru serviciile de acreditare prestate aprobate și anexate la Legea nr. 235 din 01.12.2011 (Anexa nr.1);

- se utilizează documentele MOLDAC aplicabile, dacă nu se stabilește altfel împreună cu organismul de acreditare care a subcontractat MOLDAC;
- limba utilizată pentru evaluare pe teritoriul Moldovei este de regulă limba română;
- raportul de evaluare se redactează în limba engleză;
- decizia privind acreditarea este luată de organismul de acreditare care a subcontractat MOLDAC.

P-07 POLITICA PRIVIND TRATAREA OBIECȚIILOR OEC PRIVIND MEMBRII ECHIPEI DE EVALUARE ȘI A OBSERVATORILOR

MOLDAC trebuie să informeze organismul de evaluare a conformității privind componența echipei de evaluare care va efectua evaluarea.

Organismul de evaluare a conformității are dreptul de a refuza unul sau mai mulți membri ai echipei de evaluare sau observatori.

Organismul de evaluare a conformității poate să obiecteze desemnarea a unui sau mai mulți membri ai echipei de evaluare și observatorilor cu o justificare cum ar fi:

- există conflicte de interese care pot fi dovedite;
- se poate dovedi că nu sunt imparțiali;
- se poate demonstra un comportament anterior incorect.

Organismul de evaluare a conformității poate să refuze unul sau mai mulți membri ai echipei de evaluare numai în scris în conformitate cu art. 16, alineatul (2), punct c) din Legea 235/2011 cu modificările ulterioare.

MOLDAC analizează fiecare caz obiectat și atunci când obiecția este fondată se iau măsurile adecvate.

MOLDAC își rezervă dreptul de a utiliza, în caz de nevoie, și evaluatori de la organisme de acreditare din afara țării. În acest caz costurile se recalculează și se comunică suplimentar OEC. MOLDAC implementează măsurile necesare pentru menținerea siguranței și securității evaluatorilor străini, pe durata șederii lor pe teritoriul Republicii Moldova, în caz de necesitate.

Atunci când în Fișele de comunicare privind membrii echipei de evaluare sunt incluși monitori MOLDAC, observatori, care includ persoane de la autoritățile de reglementare, evaluatori de la organizațiile de acreditare regionale și internaționale, traducători etc., OEC este obligat să accepte participarea acestora.

P-08 POLITICA ȘI REGULI PRIVIND UTILIZAREA SIMBOLURILOR DE ACREDITARE, A MĂRCII COMBINATE ILAC MRA, A MĂRCII COMBINATE IAF MLA, ȘI A REFERIRILOR LA STATUTUL DE ACREDITAT conform EA-1/19, EA-3/01, ILAC P8 și IAF ML2, IAF PL8

1. Marca națională de acreditare

Centrul National de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC) este deținătorul Mărcii Naționale de Acreditare a Republicii Moldova în temeiul Legii nr. 235/2011 cu modificările ulterioare

Marca Națională de Acreditare este parte componentă a simbolului acreditării și este descrisă în Anexa 2 a Legii 235/2011.

În cazul în care marca trebuie să fie mărită sau micșorată, este necesar să se respecte proporțiile prezentate în Legea 235/2011.

MOLDAC utilizează Marca Națională de Acreditare, pe certificatele de acreditare pe care le emite, în conformitate cu Legea nr. 235/2011 cu modificările ulterioare.

2. Simbolul de acreditare

Simbolul de acreditare MOLDAC indică faptul că un OEC este acreditat și atestă faptul că respectivul organism are competența de a presta activitățile specificate în certificatul de acreditare.

2.1 Descrierea simbolului de acreditare

Simbolul de acreditare este format din următoarele elemente:

- marca națională de acreditare;
- standardul de referință;
- tipul de OEC:
 - Laborator de Încercări – LÎ,
 - Laborator de Etalonări – LE,
 - Laborator de verificări metrologice – LVM (OI),
 - Laborator Medical – LM,
 - Organism de Certificare Produse – OCpr,
 - Organism de Certificare Sisteme de Management al Calității - OCsmc,
 - Organism de Certificare Sisteme de Management Siguranța Alimentului – OCsmsa,

- Organism de Inspecție – OI;
- numărul certificatului de acreditare.

Simbolurile de acreditare pentru diferite tipuri de OEC sunt incluse în Anexa 2 la prezentul document.

2.2 Utilizarea simbolului național de acreditare

Simbolul de acreditare se aplică numai pe:

- rapoarte de încercări
- certificate de etalonări,
- rapoarte/ certificate de inspecții,
- buletine de analize medicale,
- buletine de verificări metrologice,
- buletine de verificare periodică,
- certificate de conformitate produse,
- certificate de conformitate sisteme de management.

Simbolul de acreditare trebuie să fie utilizat de către organismele de evaluare a conformității acreditate numai pentru activitățile la care se referă acreditarea.

Simbolul de acreditare nu trebuie să fie ambiguu și în detrimentul imaginii MOLDAC.

Astfel:

- organismul de evaluarea conformității trebuie să nu utilizeze simbolul de acreditare împreună cu alte simboluri (de exemplu referirea la ISO 9001 etc.),
- Dacă în raportul sau certificatul emis de organismul de evaluarea conformității sunt incluse o parte din activități sub acreditare și altă parte fără acreditare, atunci trebuie de identificat obligatoriu, care sunt activitățile acoperite de acreditare (de exemplu: „încercările identificate în raport cu * sunt acreditate”). Totodată partea din activități neacoperite de acreditare trebuie să nu depășească 1/3 din toate activitățile OEC indicate în raport/ certificat.

Se interzice aplicarea simbolului de acreditare pe:

- rapoartele de încercări/ etalonări, buletine de analize medicale, buletine de verificări metrologice, certificate de inspecții/ de conformitate în cazul în care acestea sunt eliberate numai pentru activități de evaluarea conformității neacreditate;
- cărțile de vizită, pe obiectele promoționale (stilouri, agende, calendare, etc);
- website;
- produse și ambalaje (cu excepția materialelor de referință, eșantioanelor testate, instrumentelor etalonate și alte materiale de referință);
- rapoartele și certificatele organismelor de evaluarea conformității care nu au primit încă acreditarea, chiar dacă sunt în proces de acreditare;
- oricare alte documente în afara rapoartelor și certificatelor (foile cu antet ale entității acreditate, corespondență, facturi, devizuri, suport publicitar, documente de comunicare sau comerciale, alte documente cu caracter tehnic, comercial sau publicitar).

Simbolurile aplicate pe rapoartele/ buletinele/ certificatele emise de OEC pot fi utilizate în culorile originale sau alb-negru. Formatul pentru aplicarea simbolului pe document

trebuie să fie .jpg. Simbolul nu trebuie să fie rotit. Simbolul trebuie să fie întotdeauna utilizat pe un fundal care nu va afecta lizibilitatea și vizibilitatea.

Organismele de evaluare a conformității acreditate sunt responsabile de modul cum utilizează simbolul de acreditare, în caz contrar se aplică sancțiunile de la pct. 7 din prezenta politică.

3. Referirea la statutul de acreditat

Entitatea acreditată căreia MOLDAC i-a dat dreptul să utilizeze simbolul de acreditare, prin Acordul privind utilizarea simbolurilor de acreditare, cod PR-04-F-52 poate face referire la statutul de acreditat, numai pentru domeniul pentru care a fost acreditat.

Pe orice alte documente, entitatea acreditată poate utiliza referirea la statutul de acreditat printr-un text de exemplu:

„*OEC este acreditat conform standardului, pentru(încercări/ etalonări/ verificări metrologice/ analize medicale/ certificare produse/ certificare sisteme de management/ inspecție.*”

Este interzisă utilizarea referirii la statutul de acreditat (și anume fraza indicată mai sus), pe documentele enumerate la cap. 2.2 de mai sus (de ex. certificate de conformitate, rapoarte de încercări etc.).

Entitatea trebuie să menționeze fără ambiguitate activitatea acoperită de acreditare.

Organismele de evaluare a conformității acreditate sunt responsabile de modul cum utilizează referirea la statutul de acreditat, în caz contrar se aplică sancțiunile de la pct. 7 din prezenta politică.

4. Referirea la statutul MOLDAC de semnatar al EA BLA, ILAC MRA sau IAF MLA

MOLDAC este semnatar al Acordului de recunoaștere EA BLA, al Aranjamentului ILAC (ILAC MRA) și al Acordului IAF (IAF MLA), indicând informația privind statutul său pe Certificatul de Acreditare, după cum urmează:

- Marca Națională de Acreditare MOLDAC este însoțită de sintagma - ”**MOLDAC este semnatar al EA-BLA pentru...** (Exemple: *încercări, etalonări, analize medicale, inspecții, certificare produse, certificare sisteme de management*”.
- Alături de Marca Națională de Acreditare MOLDAC, se aplică **Marca ILAC-MRA** pentru activități de **încercări, etalonări, analize medicale, inspecții**, conform ILAC R7.
- Alături de Marca Națională de Acreditare MOLDAC, se aplică **Marca IAF-MLA** pentru activități de **certificare produse și sisteme de management**, conform IAF ML2.

5. Utilizarea de către OEC acreditat a referinței la statutul MOLDAC de semnatar

5.1 Utilizarea de către OEC acreditat a mărcii combinate ILAC MRA

OEC acreditat de MOLDAC pentru domeniul etalonări, încercări, analize medicale și inspecție poate utiliza marca combinată ILAC MRA, care constă din: simbolul acreditării MOLDAC împreună cu marca ILAC MRA. Această marcă combinată trebuie să fie însoțită de identificarea unică a OEC acreditat.

Un exemplu în acest sens este prezentat în Anexa 3.

Marca combinată ILAC MRA poate fi utilizată de OEC acreditat dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- OEC este acreditat de MOLDAC în domeniul pentru care MOLDAC este semnatar al acordului ILAC MRA;
- OEC încheie cu MOLDAC un acord pentru utilizarea mărcii combinate ILAC MRA.

După semnarea acordului pentru utilizarea mărcii combinate, MOLDAC pune la dispoziția OEC acreditat marca combinată ILAC MRA.

Este interzisă utilizarea mărcii combinate ILAC MRA neînsoțită de simbolul acreditării corespunzător.

Marca combinată ILAC MRA trebuie poziționată numai pe documentele enumerate la cap. 2.2 de mai sus (de ex. rapoarte/ certificate de inspecții, rapoarte de încercări etc.), în partea de sus a acestuia, lângă marca/logo OEC.

Este interzis ca OEC să poziționeze în partea de sus a documentelor enumerate la cap. 2.2 de mai sus, lângă marca combinată ILAC MRA, alte simboluri (de ex: alături de logo-ul organismului de certificare care a certificat OEC, simboluri/mărci ale altor asociații/entități din care OEC face parte etc.) în afară de marca/logo OEC.

Este interzis ca OEC să utilizeze marca combinată ILAC MRA pe perioada suspendării, după retragerea acreditării, după expirarea certificatului de acreditare sau după încetarea valabilității certificatului de acreditare în urma anulării standardului de acreditare.

Organismele de evaluare a conformității acreditate sunt responsabile de modul cum utilizează referirea la statutul de acreditat, în caz contrar se aplică sancțiunile de la pct. 7 din prezenta politică.

Exemplu de prezentare a mărcii ILAC MRA este indicat în Anexa la prezentul document cod PM-A-3(P-08).

5.2 Utilizarea de către OEC acreditat a referinței privind statutul MOLDAC de semnatar EA BLA

OEC-rile acreditate pot utiliza referire la statutul MOLDAC de semnatar EA BLA doar dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- OEC este acreditat de MOLDAC în domeniul pentru care MOLDAC este semnatar al acordului EA BLA;
- OEC încheie cu MOLDAC un acord pentru utilizarea declarației privind referirea la statutul MOLDAC de semnatar EA BLA

OEC-rile acreditate, pot indica pe documentele sale justificative, referire la statutul MOLDAC de semnatar EA BLA prin includerea declarației ”MOLDAC este semnatar al EA- BLA pentru ... (Exemple: încercări, etalonări, analize medicale, inspecții, certificare produse, certificare sisteme de management”, așa cum este prezentat în anexa la prezentul document cod PM-A-3 (P-08)

MOLDAC permite utilizarea referințelor descrise la pct. 5.1 și 5.2 a prezentului document, prin semnarea cu entitatea acreditată a ”Acordul privind referirea la statutul MOLDAC de semnatar”, cod PR-04-F-52/1.

5.3 Utilizarea de către OEC acreditat a mărcii combinate IAF MLA

OEC acreditat de MOLDAC pentru domeniul certificare produse și sisteme de management, poate utiliza marca combinată IAF MLA, care constă din: simbolul acreditării MOLDAC împreună cu marca IAF MLA. Această marcă combinată trebuie să fie însoțită de identificarea unică a OEC acreditat.

Un exemplu în acest sens este prezentat în Anexa 3.

Marca combinată IAF MLA poate fi utilizată de OEC acreditat dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- OEC este acreditat de MOLDAC în domeniul pentru care MOLDAC este semnatar al acordului IAF MLA;
- OEC încheie cu MOLDAC un acord pentru utilizarea mărcii combinate IAF MLA.

După semnarea acordului pentru utilizarea mărcii combinate, MOLDAC pune la dispoziția OEC acreditat marca combinată IAF MLA.

Este interzisă utilizarea mărcii combinate IAF MLA neînsoțită de simbolul acreditării corespunzător.

Marca combinată IAF MLA trebuie poziționată numai pe documentele enumerate la cap. 2.2 de mai sus, în partea de sus a acestuia, lângă marca/ logo OEC.

Este interzis ca OEC să poziționeze în partea de sus a documentelor enumerate la cap. 2.2 de mai sus, lângă marca combinată IAF MLA, alte simboluri (de ex: alături de logo-ul organismului de certificare care a certificat OEC, simboluri/ mărci ale altor asociații/ entități din care OEC face parte etc.) în afară de marca/ logo OEC.

Este interzis ca OEC să utilizeze marca combinată IAF MLA pe perioada suspendării, după retragerea acreditării, după expirarea certificatului de acreditare sau după încetarea valabilității certificatului de acreditare în urma anulării standardului de acreditare.

Organismele de evaluare a conformității acreditate sunt responsabile de modul cum utilizează referirea la statutul de acreditat, în caz contrar se aplică sancțiunile de la pct. 7 din prezenta politică.

Exemplu de prezentare a mărcii IAF MLA este indicat în Anexa la prezentul document cod PM-A-3(P-08).

6. Utilizarea logo-ului EA, ILAC, IAF de către MOLDAC

În conformitate cu prevederile documentului EA-1/19 MOLDAC poate utiliza logoul EA numai în cazul în care a solicitat și a obținut permisiunea în scris de la secretariatul EA.

În conformitate cu prevederile documentului ILAC-R4 MOLDAC poate utiliza logoul ILAC numai în cazul în care a solicitat și a obținut permisiunea în scris de la secretariatul ILAC.

Conform documentului IAF PL8, MOLDAC poate utiliza logo-ul IAF numai în cazul în care a solicitat și a obținut permisiunea în scris de la secretariatul IAF.

7. Sancțiuni impuse organismelor de evaluare a conformității pentru utilizarea abuzivă a mărcii/ statutului de acreditat

MOLDAC poate suspenda imediat acreditarea organismului de evaluarea conformității, pentru domeniul respectiv, în cazul în care se constată utilizarea abuzivă a simbolului de acreditare sau a referirii la statutul de acreditat de către acesta.

Pe perioada suspendării organismul de evaluarea conformității nu are dreptul să utilizeze simbolul acreditării și nici referirea la statutul de acreditat. În caz contrar MOLDAC va retrage acreditarea.

În perioada dintre două evaluări, dacă MOLDAC constată sau este informat prin diferite mijloace despre utilizarea abuzivă a simbolului de acreditare sau a referirii la statutul de acreditat de către organismul de evaluarea conformității, poate să efectueze o evaluare extraordinară, focalizată pe acest aspect.

Organismul de evaluarea conformității nu are dreptul să transfere dreptul de utilizare a simbolului de acreditare acordat de MOLDAC altui organism de evaluarea conformității sau clientului său.

Organismul de acreditare ia măsuri efective pentru a se asigura că organismul de evaluarea conformității acreditat:

- se conformează pe deplin cerințelor MOLDAC privind statutul său de organism de evaluarea conformității acreditat, atunci când face referire la acreditarea sa în mass-media și alte mijloace de comunicare, cum ar fi internetul, documente, broșuri sau reclame, etc;
- utilizează simbolurile acreditării exclusiv pentru locațiile organismului de evaluarea conformității care sunt incluse explicit în domeniul acreditat;
- nu face nici o declarație referitoare la acreditarea sa, pe care MOLDAC ar putea-o considera că induce în eroare sau este nepermisă;
- are grijă ca nici un document justificativ emis de către OEC sau părți ale acestora să nu fie utilizate într-o manieră care să inducă în eroare;
- în momentul suspendării sau retragerii acreditării sale (indiferent de motiv), întrerupe utilizarea ei în toate materialele publicitare care conțin referiri la statut de organism acreditat;
- nu permite ca acreditarea sa să fie utilizată pentru a implica faptul că un produs, proces, sistem sau persoană este aprobat / aprobată de MOLDAC,
- să informeze clienții afectați privind suspendarea, restrângerea sau retragerea acreditării și consecințele asociate.

MOLDAC trebuie să întreprindă acțiuni corespunzătoare pentru a trata referirile incorecte la statutul de organism acreditat, sau utilizarea eronată a simbolurilor acreditării în reclame, cataloage etc., astfel:

- solicită acțiuni corective,
- suspendă acreditarea și publicarea acesteia,
- retrage acreditarea și publicarea acesteia,
- întreprinde acțiuni pe cale legală.

Dispoziții tranzitorii

Pct. 5 a prezentei politici se va aplica de către MOLDAC începând cu luna octombrie 2019

Anexe

Anexa PM-A-2 (P-08) – Simbolurile de acreditare pentru diferite tipuri de OEC.

Anexa PM-A-3 (P-08) – Exemplu de prezentare marcă combinată ILAC MRA și IAF MLA pentru OEC.

P-09 POLITICA PRIVIND IMPARȚIALITATEA, GESTIONAREA CONFLICTELOR DE INTERESE ȘI ASIGURAREA OBIECTIVITĂȚII ÎN ACTIVITATEA DE ACREDITARE

Centrul Național de Acreditare (MOLDAC) este desemnat în calitate de organism național unic de acreditare, care nu se subordonează nici unei autorități publice sau private și are o experiență din 2004 în activitatea de acreditare a serviciilor de evaluare a conformității.

MOLDAC și-a consolidat poziția și a obținut statutul de semnatar Acordurilor EA BLA și ILAC MRA, care demonstrează competența, imparțialitatea, independența, credibilitatea și transparența serviciului de acreditare oferit în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) 765/2008, Legii 235/2011 și a cerințelor standardului EN ISO/IEC 17011:2017, precum și a documentelor EA, ILAC, IAF aplicabile.

MOLDAC prestează servicii de acreditare care satisfac necesitățile solicitanților, în vederea recunoașterii competenței pentru serviciile de evaluare a conformității și a validității certificatelor și rapoartelor emise, prin crearea unui mediu de colaborare deschisă cu solicitanții acreditării și părțile interesate.

MOLDAC este responsabil pentru imparțialitatea activităților sale de acreditare și nu permite ca presiuni comerciale, financiare sau altele să îi compromită imparțialitatea.

Întreg personalul și membrii tuturor comitetelor MOLDAC, care ar putea influența procesul de acreditare acționează în mod obiectiv și nu este supus oricărei presiuni comerciale, financiare sau de altă natură nejustificate, care ar putea compromite imparțialitatea. MOLDAC se asigură, prin semnarea Declarației angajament privind imparțialitatea, că întreg personalul și toți membrii comitetelor dezvăluie orice conflict de interes potențial, ori de câte ori ar putea apărea.

MOLDAC își desfășoară activitatea bazându-se pe principiul fundamental că serviciile sale de acreditare trebuie să furnizeze încredere tuturor părților interesate, inclusiv ale pieții, reprezentanții cărora sunt implicați în Consiliul de Acreditare și în cadrul Comitetelor Tehnice.

MOLDAC asigură o reprezentare echilibrată a părților interesate, în cadrul comitetelor fără predominarea unui singur interes.

Asigurarea imparțialității sale și a credibilității acreditărilor acordate se sprijină și pe un comportament transparent privitor la accesul părților interesate la informații adecvate, care trebuie făcute public cum ar fi: Mecanismele insuficiente de control, și anume:

- face disponibil public documentele referitoare la procesul de acreditare (politici, criterii, reguli, etc.);
- oportunitățile privind solicitările de acreditare care se încadrează în activitatea și limitele de competență declarate, fără a ține cont de mărimea OEC solicitant, calitatea de membru al unei asociații sau grup, numărul de OEC deja acreditate;
- stabilește condiții contractuale identice pentru toți clienții;
- aplică și calculează costurile acreditării după "Schema de calculare a plăților pentru servicii de acreditare", prevăzută în Anexa 1 din Legea 235/2011;
- procesează cererile conform procedurii aprobate;
- publică Registrul OEC acreditate cu domeniile lor de acreditare.

MOLDAC pune la dispoziția publicului prin intermediul publicărilor, mijloacelor electronice (website MOLDAC, Twitter, Facebook etc.) sau altor mijloace, și

actualizează la intervale corespunzătoare informații privind activitatea sa, precum și modificarea cerințelor de acreditare.

Serviciile MOLDAC sunt accesibile tuturor solicitanților ale căror cereri de acreditare se încadrează în activitățile domeniului său de acreditare, precum este definit în politicile și regulile sale. Politicile, procesele și procedurile organismului de acreditare sunt nediscriminatorii și se aplică într-un mod nediscriminatoriu.

MOLDAC asigură imparțialitatea și la nivelul deciziei. Având la bază propunerea membrilor echipei de evaluare și în baza avizului Comisiei de recomandarea acreditării se ia decizia referitoare la acreditare pe baza tuturor informațiilor legate de evaluare, fără ca deciziile să fie influențate în vreun fel. Deciziile referitoare la acreditare sunt luate de persoane care nu sunt implicate în procesul de evaluare.

În cadrul MOLDAC a fost stabilit, implementat, este menținut și îmbunătățit continuu un proces de identificare, analiză, evaluare, tratare, monitorizare și documentare a riscurilor care ar putea afecta imparțialitatea întregii activități de acreditare, inclusiv orice conflicte care apar din relațiile sale. În cazul în care există amenințări la adresa imparțialității, este documentat modul în care sunt eliminate sau minimalizate aceste riscuri și este documentat orice risc rezidual. Managementul la nivelul cel mai înalt analizează orice risc rezidual pentru a determina dacă acesta este la nivelul de risc acceptabil. În cazul în care există un risc referitor la imparțialitate, care nu poate fi minimalizat sau eliminat, acreditarea poate să nu fie acordată sau poate fi retrasă.

MOLDAC, în mod regulat, prezintă Consiliului de Acreditare rezultatele analizei riscurilor, care a fost efectuată, inclusiv privind relațiile cu organisme conexe (prin proprietate comună). Imparțialitatea în acest caz este asigurată prin respectarea următoarelor principii: separarea totală și independența ONA de orice alt organism, inclusiv de conducerea de vârf, de factorii de decizie și de personalul tehnic, mecanisme efective pentru a preveni orice influență asupra rezultatului a oricărei activități de acreditare, precum și de utilizarea denumirilor, logouri și simboluri diferențiate în mod distinct.

MOLDAC nu furnizează clienților săi consultanță sau servicii de evaluare a conformității care sunt supuse acreditării, pentru a preveni un risc neacceptabil la imparțialitate. MOLDAC nu sugerează nici unui OEC, că acreditarea ar fi mai simplă, mai ușoară, mai rapidă sau mai puțin costisitoare dacă aplicantul ar folosi anumite persoane sau o anumită consultanță.

ANGAJAMENTUL MANAGEMENTULUI DE VÂRF REFERITOR LA IMPARȚIALITATE

Conștient de importanța imparțialității în efectuarea activităților de acreditare a Centrului Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC), ne angajăm să asigurăm imparțialitatea organismului de acreditare pentru desfășurarea unui proces de acreditare imparțial prin respectarea politicilor și procedurilor organismului de acreditare.

Director MOLDAC

Eugenia SPOIALĂ

Vicedirector MOLDAC

Larisa NOVAC

Sinteza modificărilor

Acest document a fost revizuit pentru a fi aliniat cu cerințele SM EN ISO/IEC 17011:2017.

Modificările sunt identificate în text prin fond de culoare albastră.

Au fost incluse modificări pe paginile: [1](#), [7](#), [22](#), [24](#), [26-28](#), [32](#).